

I

(Teave)

NÕUKOGU

NÕUKOGU ARVAMUS,

14. märts 2006,

Kreeka ajakohastatud stabiilsusprogrammi kohta aastateks 2005–2008

(2006/C 82/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 5 lõiget 3,

võttes arvesse komisjoni soovitusi,

pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega

ON ESITANUD KÄESOLEVA ARVAMUSE:

- (1) Nõukogu vaatas läbi 14. märtsil 2006. aastal Kreeka ajakohastatud stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2005–2008.
- (2) Viimasel kümnendil on tänu tootlikkuse jõudsale kasvule Kreeka SKT reaalkasv olnud keskmiselt 3,5 %, mis on üks suuremaid ELis. Jätkusuutlik suur kasv on viinud arvestatava tegeliku lähenemiseni, millega kaasneb THHI inflatsiooni suur vähenemine, kuid mis siiski jääb oluliselt kõrgemaks ELi keskmisest, ja suurenev võlgnevus välismaailma suhtes. Hoolimata kiirest majanduskasvust jäi valitsemissektori puudujääk keskmiselt märkimisväärselt üle 5 % SKTst ja jõudis 2004. aastal 6,6 %le SKTst. Koos märkimisväärsete eelarveväliste rahastamisvahenditega aitas see kaasa avaliku sektori võla suurenemisele, mis on viimase kümne aasta jooksul olnud kuni 110 % SKTst või üle selle.
- (3) 5. juulil 2004 leidis nõukogu, et Kreekal on ülemäärane eelarvepuudujääk. 17. veebruaril 2005 otsustas nõukogu EÜ asutamislepingu artikli 104 lõike 9 alusel nõuda Kreekalt ülemäärase puudujäägi parandamist 2006. aastaks. Selle otsuse aluseks oleva komisjoni talituste 2004. aasta sügisprognoosi kohaselt pidi puudujääk 2004. aastal jõudma 5,5 %ni SKTst. Oma 6. aprilli 2005. aasta arvamuses 2005. aasta märtsi parandatud ajakohastatud stabiilsusprogrammi kohta aastateks 2004–2007 kutsus nõukogu Kreekat üles rakendama püsivaid meetmeid, et parandada ülemäärane puudujääk hiljemalt 2006. aastaks, vähendada tsükliliselt kohandatud puudujääki vähemalt 0,5 % võrra SKTst alates 2007. aastast, tagada kiirem võla vähendamine, viima ellu heakskiidetud pensionireformid, et tagada riigi rahanduse jätkusuutlikkus ja veelgi parandada valitsemissektori andmete kogumist ja esitamist.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1055/2005 (ELT L 174, 7.7.2005, lk 1). Dokumendid, millele on käesolevas tekstis viidatud, on kättesaadavad veebisaidil: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

- (4) Ajakohastatud programmis prognoositakse 2005. aasta puudujäägiks 4,3 % SKTst, ⁽¹⁾ mis on võrreldav komisjoni talituste 2005. aasta sügisprognoosis ja eelmises ajakohastatud programmis prognoositud 3,7 %ga SKTst. See erinevus peegeldab peamiselt 2005. aasta septembris läbi vaadatud 2002.–2004. aasta puudujäägitulemuste ülekanduvaid mõjusid, mille tõttu oli 2004. aasta ülevaadatud puudujäägiks 6,6 % SKTst, lisaks sisaldas komisjoni talituste 2005. aasta sügisprognoosid ühekordseid tulusid väljakuulutatud väärtpäberistamistehingust, mis ei ole aset leidnud.
- (5) Ajakohastatud programm esitati 21. detsembril 2005, mis oli kolm nädalat pärast stabiilsus- ja lähenemisprogrammide sisu ja vormi käsitlevas uues tegevusjuhendis sätestatud tähtaega. Programmis järgitakse üldjoontes uue tegevusjuhendiga kehtestatud stabiilsus- ja lähenemisprogrammide näidissstruktuuri ja andmeesitusnõudeid ⁽²⁾.
- (6) Programmi aluseks olevas makromajanduslikus stsenaariumis kavandatakse SKT reaalkasvu suurenemist 3,6 %lt 2005. aastal keskmiselt 3,9 %le ülejäänud programmiperioodi jooksul. Praegu kättesaadava teabe põhjal tundub stsenaarium põhinevat soodsatel kasvuprognoosidel, keskmise pikkusega perioodi kasvuprognoos tundub olevat suur, viidates suhteliselt kõrgele potentsiaalse SKT kasvu prognoosile. Programmi prognoosid on realistlikud.
- (7) Ajakohastatud programmi eelarvestrateegia eesmärk on puudujäägi viimine allapoole puudujäägiläve 3 % SKTst 2006. aastaks, kooskõlas nõukogu teatisega asutamislepingu artikli 104 lõike 9 alusel, ning eelarve tasakaalustamine, et saavutada tasakaalus eelarve. Eelarve kohandamine on kavandatud programmi algusaastatele. Puudujääk väheneb 4,3 %lt SKTst 2005. aastal 2,6 %le 2006. aastal ja seejärel 1,7 %le 2008. aastal. Esmase ülejäägi ajaline areng on samasugune, see paraneb 0,9 %lt SKTst 2,8 %le. Kavandatud kohandamine saavutatakse nii tänu suurematele maksumuludele kui ka kulude vähendamisele (intressimaksed ja avaliku sektori tarbimine). aastaks kavandatakse ühekordseid tulusid väärtuses 0,6 % SKTst. Soodne makromajanduslik stsenaarium selgitab osaliselt asjaolu, et võrreldes eelmise ajakohastatud programmiga on käesolevas programmis kohandamine kavandatud programmi algusaastatele.
- (8) Komisjoni talituste poolt programmi alusel vastavalt ühiselt kokkulepitud metoodikale tehtud arvutuste kohaselt peaks struktuurne tasakaal (valitsemissektori eelarve tsükliliselt kohandatud eelarvetasakaal ilma ühekordsete ja muude ajutiste meetmeteta) kavakohaselt paranema - 4,8 % lt SKTst 2005. aastal - 2,4 % le SKTst 2008. aastal, tuues kaasa vähenemise ligikaudu 0,6 % aastas. Ajakohastatud programmis seatakse vastavalt stabiilsuse ja kasvu paktile keskmise pikkusega perioodi selgeks eesmärgiks tasakaalus struktuurne eelarveseisund, kuid seda ei kavandata saavutada 2008. aastaks. Kuna programmi keskmise pikkusega perioodi eesmärk on alammäärast (milleks on hinnanguliselt - 1,25 % SKTst) ambitsioonikam, peaks selle saavutamine täitma ka kindlusvaru tagamise eesmärgi ülemäärase puudujäägi esinemise puhuks. Stabiilsusprogrammi keskmise pikkusega perioodi eesmärk on praeguse hinnangu kohaselt asjakohane, sest see mahub stabiilsuse ja kasvu pakti ning tegevusjuhendiga euroala riikide ja ERM II liikmesriikidele ette nähtud vahemikku ning peegeldab õigesti võlasuhet ja potentsiaalset keskmist SKT kasvu pikaajalises plaanis.
- (9) Eelarve tulemus võib olla programmis kavandatudust halvem. Soodsa makromajandusliku stsenaariumiga kaasneb riske ja puuduvad andmed programmi lõpuaastateks kavandatud meetmete kohta. Lisaks on Eurostatiga veel selgitamata küsimusi (sotsiaalkindlustusfondide ja kohalike omavalitsuste hinnanguline ülejääk), mis võivad kaasa tuua 2005. aasta puudujäägiandmete märkimisväärse korrigeerimise ülespoole, mis toob kaasa ülekanduvad mõjud 2006. aastaks ja pärast seda. Lisaks pole Eurostat veel klassifitseerinud 2006. aastaks kavandatud ühekordseid meetmeid puudujääki vähendavateks.

⁽¹⁾ Näitaja ei sisalda 0,3 % SKTst (512 miljonit eurot), mis võrdub Euroopa Regionaalarengu Fondist hüvitatud summadega. Kuna tegemist on tõesti ühekordse kulutusega, ei mõjutaks see mingil viisil 2005. aasta eelarve täitmist ega 2006.–2008. aasta kohandamiskava.

⁽²⁾ Programmis on kohustuslikes andmetes üks puudus (vahetuskursid on esitatud euro kursina USA dollari suhtes nominaalse efektiivse vahetuskursi asemel) ning selles ei ole esitatud kõiki uue tegevusjuhendiga nõutavaid vabatahtlikke andmeid. .

- (10) Arvestades praegusi andmeid ja eespool nimetatud riske, on Kreeka üldjoontes õigel teel, et parandada ülemäärane puudujääk nõukogu poolt 2006. aastaks seatud tähtjaks. 2005. aasta kavandatud puudujääk on kooskõlas 2005. aasta eelarve range täitmisega, 2006. aasta eelarve eesmärgiks on puudujääk 2,6 % SKTst. Kuna see hõlmab ühekordseid tulusid väärtuses 0,6 % SKTst, ei parane ülemäärane puudujääk 2006. aastal püsivalt. Kuid struktuurne kohandamine 2006. aastal on siiski üle nõukogu sätestatud alammäära 0,6 % SKTst. aastal on kohandamine siiski alla 0,5 % SKTst ja Kreekas peaks jätkuvalt valitsema majanduslikult head ajad. Komisjoni talituste poolt programmi alusel vastavalt ühiselt kokkulepitud metoodikale tehtud arvutuste kohaselt ei jää tsükliliselt kohandatud eelarvetasakaal programmiperioodi jooksul tõenäoliselt alammäära piiresse.
- (11) Võla suhe on 2005. aastal jõudnud hinnanguliselt 108 % ni SKTsse, mis on üle asutamislepingus sätestatud kontrollväärtusest 60 % SKTst. Programmis prognoositakse võla suhte vähenemist rohkem kui 11 protsendipunkti võrra programmiperioodi jooksul, peamiselt tänu esmase ülejäägi prognoositud paranemisele ja võlga suurendavate tehingute vähenemisele. Võla suhte areng ei pruugi olla nii soodne, kui prognoositud, võttes arvesse 1) eespool nimetatud eelarve eesmärkide riske; 2) ebakindlust seoses varude muutuste kohandamisega, mis on senini olnud pigem suur ja põhiliselt võlga suurendav. Käesolevat riskihinnangut silmas pidades tundub võla suhe kontrollväärtuse suunas piisavalt vähenevat.
- (12) Kreeka riigi rahanduse jätkusuutlikkusega ⁽¹⁾ seotud riskid on suured, arvestades vananeva elanikkonnaga kaasnevate eelarvekulude prognoosi. Võla suhe on hetkel ELi suurim ja prognooside kohaselt peaks see jääma väga kõrgele tasemele kogu prognoosidega hõlmatud ajavahemiku jooksul kuni 2050. aastani. Seepärast tuleb keskmise pikkusega perioodil riigi rahandust rangelt tasakaalustada ja tugevdada eelarveseisundit ka edaspidi, et vähendada riske riigi rahanduse jätkusuutlikkusele. Samas eeldatakse, et prognoositav valitsemissektori kulude kasv, eelkõige pensionikulude kasv prognoosiperioodi jooksul, tekitab suure koormuse riigi rahandusele. Selle jaoks on vaja vastuvõetud meetmeid otsustavalt rakendada ning kavandada ja ellu viia uusi struktuurireforme, eelkõige pensionide vallas, et vähendada riske riigi rahanduse jätkusuutlikkusele.
- (13) Riigi rahanduse valdkonnas kavandatud meetmed on üldiselt kooskõlas 2005.—2008. aasta integreeritud suunistes sisalduvate majanduspoliitika üldsuunistega. Eelkõige on programm kooskõlas suunisega, mis nõuab i) majandusliku stabiilsuse tagamist; ii) majandusliku ja rahandusliku jätkusuutlikkuse kindlustamist ja iii) majanduskasvu ja tööhõivele orienteeritud vahendite tõhusat eraldamist. Kuid meetmed pensionisüsteemiga seotud oluliste probleemidega tegelemiseks on tulevase sotsiaalkokkuleppe ootuses edasi lükatud.
- (14) Kreeka riiklikus reformiprogrammis, mis esitati 15. oktoobril 2005 tööhõivet ja majanduskasvu käsitleva uuendatud Lissaboni strateegia kontekstis, on välja toodud järgmised riigi rahandust märkimisväärselt mõjutavad tegurid: i) riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus; ii) tööhõive ja haridus; iii) ärikeskkond ja konkurents; ning iv) teadus- ja arendustegevus ja innovatsioon. Riikliku reformiprogrammi mõju riigi rahandusele kajastub täielikult ajakohastatud programmis. Stabiilsusprogrammis riigi rahanduse valdkonnas kavandatud meetmed on üldiselt kooskõlas riiklikus reformiprogrammis ettenähtud meetmetega. Eelkõige esitatakse programmis muu hulgas meetmed ettevõtte tulumaksu vähendamiseks 25 % ni 2007. aastaks, et võidelda maksudest kõrvalehoidumise vastu, reformida omandi maksustamist ja ratsionaliseerida tervishoiukulutusi.

⁽¹⁾ Pikaajalist jätkusuutlikkust käsitlevad üksikasjad on esitatud komisjoni talituste poolt koostatud tehnilises hinnangus programmile. Hinnang avaldatakse veebilehel:
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

Eespool toodud hinnangu valguses tervitab nõukogu seni tehtud jõupingutusi ja valitsuse seatud prioriteeti, milleks on puudujäägi püsiv vähendamine. Nõukogu märgib, et üldiselt on programmi strateegia piisav, et parandada ülemäärane puudujääk 2006. aastaks, juhul kui kavandatud kohandamine täies ulatuses ellu viiakse ja olenevalt sellest, kuidas kavandatud puudujääke mõjutab asjaolu, et andmeid võidakse statistiliselt veelgi korrigeerida. Nõukogu 17. veebruaril 2005. aastal antud soovitude valguses peaks Kreeka asutamislepingu artikli 104 lõike 9 alusel:

- i) rakendama vajalikke alalisi meetmeid, mis viivad ülemäärase eelarvepuudujäägi parandamisele hiljemalt 2006. aastaks;
- ii) püüdlema jätkuvalt struktuurse puudujäägi vähendamise poole, et saavutada programmis esitatud keskmise pikkusega perioodi eesmärk, kasutades esmaste kulutuste vähendamiseks ära praegu Kreekas valitsevat majanduse tõusuaega;
- iii) suurendama jõupingutusi, et kindlaks teha ja kontrollida lisaks netolaenudele ka teisi tegureid, mis mõjutavad laenumäära muutumist, eesmärgiga tagada võla suhte piisav vähenemine ja kontrollväärtuseni jõudmine rahuldavas tempos;
- iv) kontrollima riiklikke pensionikulusid, rangelt ellu viima heakskiidetud pensionireforme ning struktuuri-reforme, et tagada riigi rahanduse jätkusuutlikkus;
- v) veelgi parandama riigi rahandust käsitlevate andmete kogumist ja töötlust, eelkõige tõhustades mehhanisme, mis tagavad eelarveandmete ja eelkõige sotsiaalkindlustusandmete kiire ja korrektse esitamise.

Peamiste makromajanduslike ja eelarveprognooside võrdlus

		2004	2005	2006	2007	2008
Reaalne SKT (muutus, %)	SP dets 2005	4,7	3,6	3,8	3,8	4,0
	KOM nov 2005	4,7	3,5	3,4	3,4	puudub
	SP märts 2005	4,2	2,9	3,0	3,0	puudub
THHI inflatsioon (%)	SP dets 2005	3,0	3,5	3,2	3,0	2,7
	KOM nov 2005	3,1	3,5	3,1	3,0	puudub
	SP märts 2005	3,0	puudub	puudub	puudub	puudub
SKT lõhe (% potentsiaalsest SKTst)	SP dets 2005 ⁽¹⁾	1,4	1,1	1,1	1,1	1,5
	KOM nov 2005 ⁽²⁾	2,0	2,0	2,0	2,2	puudub
	SP märts 2005 ⁽¹⁾	2,1	1,6	1,5	1,5	puudub
Valitsemissektori eelarve tasakaal (% SKTst)	SP dets 2005	– 6,6	– 4,3	– 2,6	– 2,3	– 1,7
	KOM nov 2005	– 6,6	– 3,7	– 3,8	– 3,8	puudub
	SP märts 2005	– 6,1	– 3,7	– 2,9	– 2,4	puudub
Eelarve esmane tasakaal (% SKTst)	SP dets 2005	– 0,9	0,9	2,3	2,4	2,8
	KOM nov 2005	– 0,9	1,7	1,2	0,9	puudub
	SP märts 2005	– 0,4	1,8	2,7	3,3	puudub

		2004	2005	2006	2007	2008
Tsükliiselt kohandatud tasakaal (% SKTst)	SP dets 2005 ⁽¹⁾	– 7,2	– 4,8	– 3,1	– 2,8	– 2,4
	KOM nov 2005	– 7,5	– 4,5	– 4,6	– 4,8	puudub
	SP märts 2005 ⁽¹⁾	– 7,0	– 4,4	– 3,5	– 3,0	puudub
Struktuurne tasakaal ⁽²⁾ (% SKTst)	SP dets 2005 ⁽³⁾	– 7,2	– 4,8	– 3,7	– 2,8	– 2,4
	KOM nov 2005 ⁽⁴⁾	– 7,5	– 5,3	– 4,6	– 4,8	puudub
	SP märts 2005	– 7,0	– 4,4	– 3,5	– 3,0	puudub
Valitsemissektori koguvõlg (% SKTst)	SP dets 2005	109,3	107,9	104,8	101,1	96,8
	KOM nov 2005	109,3	107,9	106,8	106	puudub
	SP märts 2005	110,5	109,5	107,2	104,7	puudub

Märkused:

⁽¹⁾ Komisjoni talituste arvutused programmis sisalduva teabe alusel.

⁽²⁾ Tsükliiselt kohandatud tasakaal (nagu eelmistes ridades), välja arvatud ühekordsed ja ajutised meetmed.

⁽³⁾ Programmis esitatud ühekordsed ja muud ajutised meetmed (0,6% SKTst 2006. aastal).

⁽⁴⁾ Ühekordsed ja muud ajutised meetmed vastavalt komisjoni talituste 2005. aasta sügisprognnoosile (0,8% SKTst 2005. aastal).

⁽⁵⁾ Vastavalt prognoositud potentsiaalsele kasvule, mis on 3,2% aastaks 2004, 3,5% aastaks 2005, 3,4% aastaks 2006 ja 3,2% aastaks 2007.

Allikas:

Stabiilsusprogramm (SP); komisjoni talituste 2005. aasta sügise majandusprognoos (KOM); komisjoni talituste arvutused